Ort och datum
Stockholm, 2026-10-12

Handläggare
Jonas Vallgårda

Er referens
S2026/01360

Socialdepartementet,
Enheten för sjukvård och läkemedelsfrågor
s.remissvar@regeringskansliet.se

Ett första steg i genomförandet av en nationell digital infrastruktur på hälsodataområdet

Vårdförbundet välkomnar promemorians ambition att skapa de rättsliga och organisatoriska förutsättningarna för en nationell digital infrastruktur på hälsodataområdet. Förbundet delar bedömningen att dagens fragmenterade informationshantering innebär risker för patientsäkerheten, försämrar kontinuiteten i hälso- och sjukvården och leder till onödig administrativ belastning för vårdens professioner.

Vårdförbundet tillstyrker i huvudsak:

- införandet av ett nationellt grundregister över vårdgivare,
- införandet av ett nationellt register över patienters vårdgivare,
- etableringen av en nationell vårdsökstjänst,
- inriktningen att underlätta informationsutbytet mellan vårdgivare,
- att staten tar ett tydligare ansvar för den digitala infrastrukturen inom hälso- och sjukvård.

Samtidigt anser Vårdförbundet att flera frågor behöver förtydligas eller utvecklas innan lagstiftningen genomförs.

Yttrande

Övergripande synpunkter

Vårdförbundet har länge efterfrågat bättre förutsättningar för säker informationsdelning inom hälso- och sjukvården. Bristande interoperabilitet mellan journalsystem och vårdgivare medför i dag att patienter får upprepa sin sjukdomshistoria, att vårdpersonal lägger tid på att efterfråga information och att riskerna för felbedömningar ökar. Promemorian beskriver dessa problem på ett adekvat sätt. Förbundet ser därför positivt på målsättningen att skapa en nationell digital infrastruktur som stärker patientsäkerheten och minskar administrationen.

Vårdförbundet vill understryka att digital infrastruktur är en möjliggörare, inte ett mål i sig. Erfarenheterna från tidigare digitaliseringssatsningar visar att tekniska lösningar endast skapar värde när de utformas utifrån vårdprocesser, verksamheternas behov och professionernas arbetssätt. En nationell infrastruktur

behöver därför kombineras med ett tydligt fokus på verksamhetsutveckling, användbarhet och kompetensförsörjning

Professionernas inflytande behöver säkerställas

Vårdförbundet anser att professionernas delaktighet måste vara en tydlig princip i den fortsatta utvecklingen av infrastrukturen. Barnmorskor, biomedicinska analytiker, röntgensjuksköterskor och sjuksköterskor använder informationssystemen i det dagliga patientarbetet och besitter kunskap om vilka lösningar som stärker respektive försvårar vårdens processer. Professionernas medverkan bör därför säkerställas i både styrning, utveckling, testning och uppföljning av de nationella tjänsterna.

Nya system ska minimera administrationen

Nya skyldigheter att rapportera, registrera eller eftersöka information får inte leda till merarbete eller dubbeldokumentation, vilket tyvärr visats vara vanligt när olika system staplas på varandra[1]. Utgångspunkten bör vara att information ska registreras en gång och därefter kunna återanvändas automatiskt där den behövs.

Vårdförbundet vill särskilt framhålla att nyttan med den nationella vårdsökstjänsten i hög grad kommer att avgöras av hur väl den integreras i hälso- och sjukvårdens befintliga arbetsflöden. Om information behöver eftersökas manuellt i flera separata system riskerar tjänsten att skapa ytterligare administration. Om tjänsten däremot integreras med journalsystem och andra verksamhetsnära verktyg finns större möjligheter att effektivisera arbetet och förbättra patienternas tillgång till vård.

Statens finansiering behöver täcka hela införandet

Promemorian betonar själv ett större statligt ansvar för infrastrukturen. Staten bör dock inte enbart finansiera utvecklingen av den nationella infrastrukturen utan också säkerställa förutsättningar för ett hållbart införande. Införandekostnader, utbildningsinsatser, förändringsledning och anpassningar av lokala system riskerar annars att tränga undan resurser från kärnverksamheten. Ett reformarbete vars syfte är att stärka hälso- och sjukvården får inte leda till minskad bemanning eller försämrade förutsättningar för patientarbetet.

Infrastrukturen behöver följas upp utifrån verksamhetsnytta

Vårdförbundet anser att införandet av den nationella digitala infrastrukturen bör följas upp genom återkommande utvärderingar. Uppföljningen bör inte begränsas till teknisk funktionalitet utan även omfatta effekter på patientsäkerhet, vårdkvalitet, arbetsmiljö, administrativ belastning och patienternas upplevelse av

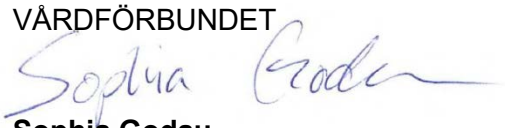
[1] Se exempelvis Vårdförbundets rapport ”Den Dumma Digitaliseringen”.

hälso- och sjukvårdens samordning. En sådan uppföljning är viktig för att säkerställa att införandet levererar de effekter som motiverar investeringarna.

Ett viktigt första steg

Vårdförbundet ser promemorian som ett viktigt första steg. För att reformen ska bli framgångsrik krävs dock att den nationella digitala infrastrukturen utvecklas utifrån patienternas behov och professionernas vardag. Digitaliseringens värde avgörs inte av antalet register eller tekniska lösningar utan av dess förmåga att stärka patientsäkerheten, öka kvaliteten i vården och frigöra tid för mötet mellan patient och vårdpersonal.

VÅRDFÖRBUNDET

Sophia Godau
Förbundsordförande